ל) [ב"ב קסח. סנהדרין מד. מכות ג:], ב) גיטין ג.,

מסות ג:], ב) גיטין ג., מסות ג:], ב) גיטין ג., ג) [עי תוס' לקמן כח. ד"ה

ש) פי מוש מוקמן כחורי ה קיוס], ד) סנהדרין טו כה. יבמות כה:, ה) ב"ב קנד., ו) נ"י כ"י, ו) ל"ל בשמי.

, יעב״ך,

מוסף רש"י

ובכולה בעי דלודי ליה. וכי מימא לא נשבעיה אשארא, דמגו

דחשוד אממונא חשוד נמי

אשבועתא. אממונא לא חשוד מדלא כפריה בכוליה, דהאי כי אודי בפלגא,

בכוליה נמי בעי דלודי, והאי דלא אודי ליה

לאו דדעתו למיגוליה אלא

אישחתונוי אישחתינו לדחויי

השתח (גיטין נא:) שברלונו היה מודה בכולו חלח

שאין בידו לפרוע וסבר עד

שחק כיון לפרוע ושכל ב. דהוי לי זווי כו' (ב"מ ג:). נעשה כמי שנחקרה

עדותן בב"ד. ללא חליף אינים לויופי (גיפין ג.).

לינים לזיופי (גיטין ג.). שוב אינו חוזר ומגיד.

דבר המכחיש את הראשון,

דכתיב אם לא יגיד, אהגדה קמייתא קפיד קרא

(סנהדרין מד:). אין אדם

אדם נפסל לעדות בהודאת

פיו דאדם קרוב אצל עלמו הלכך אין אדם יכול לשום

עלמו רשע, כלומר על עדות עלמו אינו נעשה

קרוב לעדות (סנהדרין ט:) להה אין קרוב מעיד לא לזכות ולא לחובה (שם

בה.) והא דקי"ל (ב"מ

גי) הודאת מיו במאה

עדים דמי, הנ״מ לממונא אבל לקנסא ולעונש מלקות

וליפסל לא ויבמות כה:)

אחמני דלא חייש להחה

חמתניי דנח חיים נהפה שאסר גבי שטרות, דלא נחשדו ישראל על כך, ומפרש במסקנא טעמא דקסבר ר"מ מודה בשטר שכמבו לוה שאין לריך

בתוכו נוה שאין לריך לקיימו דכיון שאמר לוה אני כתבחיו הי

פקייתו יפיון שמנת פהי אני כתבתיו תו לא מיהמני עדים למפסליה שהרי אין

לך קיום גדול מזה שהלוה

מודה שכתבו דמסתמח לא נעשה בפסלות, וכמו שכתב

ידו יולא ממקום אחר דמי דתנן אין נאמנין, דאין כאן

הפה שחקר (רשב"ם ב"ב

קוד.). וחכמים אומרים

לוה שכתבו, לריך לקיימו, וכיון שאינו מתקיים כי אם ע"פ עדים הללו שאומרים כתב ידינו הוא זה, הא

קאמרי נמי קטנים היינו

הוונים, שטפה שחס. הוא הפה שהתיר (שם).

לחובה

מאיר. ופליג

מיי ב ג מיי׳ ו סמג עשין קט טוש״ע ים מימן מו סעיף לו [וברב אלפס עוד בסנהדרין

פ"ג דף רסג]:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תר"ה מחמת כו' ועוד דבשני עדים לא אמריגן כו'. עי' קדושין מג ע"ב עי' קדושין מג ע"ב תד"ה והשתא וכו'.

תוספות רי"ד **מתני'** העדים שאמרו כתב ידינו הוא זה אבל אנוסים היינו קטנים היינו פסולי עדות היינו הרי אלו נאמנים ואם יש עדים שהוא כחר ידז או שכחר נאמנים. פי' ראובן הוציא שט״ח על שמעון ושמעון טען איני מכיר חתימת העדים ושמא מזויף הוא אינו יכול ראובז לגבות ואם באו העדים החתומים בו לפני ב״ד ואמרו כתב ידינו הוא זה וקיימוהו וחזרו ואמרו אנוסים היינו מחמת נפשות כדאמר לקמן ובשקר חתמנו אלא להציל את נפשינו עשינו וחתמנו שאין לך דבר שעומד בפני פקוח י נפש או שאמרו קטנים . היינו בשעה שחתמנו או בעינינו וראיית הקטן אינה ראייה ואט"ף שרשטח ראה או ידע אם לא יגיד ונשא עונו בעינז שתהא הראייה והגדה בכשרות או שאמרו פסולים היינו מחמת קורבה שהיינו בשעת הכתיבה או בעת המלוה קרובים למלוה או . ללוה או העדים זה לזה הוא בטלה הרי אלו נאמנים משום מגו. מגו דאי בעי אמרי אין זה כתב ידינו ועכשיו אומרים כתב ידינו הוא אבל חתימתנו האלו הם נאמנים אבל אם יש עדים אחרים שמכירים שזו היא חתימתן ומתקיים . השטר על פיהם או שכתב יו. שכבר חתמו בשטר אחר שהוחזק ונתקיים בב״ד וב״ד רואים זה וזה ומשוין אותן ומתבררין שזו היא חחימתו ואומרים אלו נאמנים שכיון שחתמו השטר בחזקת כשרות הוא דסתמא דמילתא החותם השטר בכשרות חותם וכיוז שחתמו והגידו דברישא דאית להו מגו מהימנו אבל השתא דליכא להו מגו לא מהימנו אלא השטר מקוים ע"פ . אחרים ופי׳ המורה פסולים היינו קרובים או משחקים בקוביא ואינו נ"ל שיהיו . נאמנין לומר משחקי נאטנין לוטו משחקר בקוביא דאמרינן לקמן שאין אדם נאמן לשום . עצמו רשע ואפילו ע״י מגו :היינו אלא מחמת קורבה א"ר ב"ח לא שנו פי' שאם

ושם) דאתא בעי דלודי. פירש בקונטרס בב"מ (דף ג: ושם) דאתא לפרש לא שנא בו ולא שנא בבנו. ואפילו הוא קטן: אינו מעיז. ולהכי קרי ליה טענת עלמו משום דטענת קטן בעלמא לית בה מששא: אבל דלה תימה אמחי נשבע נימה מגו דחשיד אממונה חשיד בבנו מעיו. ואפילו הוא גדול: בֹתֹבר׳ העדים שאמרו כו׳. שהיו נמי אשבועתא ולהכי קאמר ובכולי בעי דלודי ליה ולא חשיד אממונא מעידים על חתימתם להיים את השטר: פסולי עדות היינו. הרובים או וקשה לר"י דהא אמר בפ"ק דב"מ (דף ה:) דלא אמרינן מגו דחשיד

לרבנן כי מעמייהו שהפה שאסר הוא הפה

אינו חוזר ומגיד כדאמרי׳ בגמרא ועוד דבשני עדים לא אמרינן מגו וברישא נאמנים משום דאי בעו שחקי: דא שנו אלא שאמרו אנוםים היינו מחמת ממון. דלא מהימני משום דלא משוו נפשייהו רשעים וקטנים כדרשב"ל ופסולי עדות משום דמלוה גופיה מידק דייק כדאמרינן

בסמוך: בחברת נפשות הרי אדו נאמנים. וא"ת וכי אמרו קטנים היינו או אנוסים מחמת ממון היינו להימנו במגו דאמרי אנוסים היינו

מחמת נפשות דהת ברישה דאיכה מגו נאמנים לומר אנוסים היינו מחמת ממון וי"ל דאונס מחמת נפשות לא שכיח א! ועוד דבשני עדים לא

אמרינן מגו כדפרישית: ראין אדם משים עצמו רשע. וא״ת והא קסבר רבא דפלגינן דיבורא בפ״ק דסנהדרין (דף ט: ושס) גבי פלוני רבעני לרלוני ופלוני בא על אשתי אם כן הכא נהימנו דאנוסים היו אבל לא מחמת ממון אלא מחמת נפשות דאליבא דרבא קיימא

וי"ל כיון דקיום שטרות דרבנן לא פלגינן דיבורא כדי לפסול השטר ועוד דאין לנו לומר מעצמינו דאנוסים היו מחמת נפשות דאונס מחמת

נפשות לא שכיח כדפרישית אצל התם שכיח שבא על אשת איש אחרת כמו על אשתו או שרבעו אדם אחר וכן בהרגתיו בספ״ב דיבמות ודף כה:

ושם) יכול להיות דאדם אחר הרגו אי נמי שאני הכא דמחמת ממון או מחמת נפשות הוי פירושא דאנוסים היינו הלכך לא פלגינן דיבורא אבל לרלונו ובא על אשתו הוי דיבור בפ״ע א״נ הכא עיקר עדות הוא במה שאומרים אנוסים היינו שבאו לומר שלא ראו המלוה א״כ מיד עושין עלמן

פרק שני כתובות

משחקים בקוביה: הרי חלו נחמנים. כיון דחין כתב ידם ניכר אלא על ובכולה בעי דלודי ליה והאי דלא אודי ליה כי פיחם הפה שאסר הוא הפה שהתיר כי היכי דלישתמים ליה וסבר עד דהוה לי זוזי היכי דמהימנת להו אהא הימנינהו ופרענא ליה ורחמנא אמר רמי שבועה עליה אהא: יולא ממקום אחר. חתומים כי היכי דלודי ליה בכוליה רבי אליעזר בן בשטר אחר שהוחוק בב"ד וכתוב בו יעקב סבר לא שנא בו ולא שנא בבנו אינו הנפה ובא אותו שטר לפנינו עם זה מעיז והלכך לאו משיב אבידה הוי ורבנז וכתב חותמן דומין של זה לשל זה אין סברי בו הוא דאינו מעיז אבל בבנו מעיז כאן הפה שאסר ואין נאמנים לומר פסולים היינו: גמ' לא שנו. דחם ומדלא העיז משיב אבידה הוי: מתני׳ כתב ידן יולא ממקום אחר אין נאמנין: *העדים שאמרו כתב ידינו הוא זה אבל אלא שאמרו אנוסים היינו מחמת ממון. אנוסים היינו קטנים היינו פסולי עדות היינו דלאו כל כמינייהו לשוויי נפשייהו הרי אלו נאמנים ואם יש עדים שהוא כתב רשעים בעדות פיהם ולפסול את ידם או שהיה כתב ידם יוצא ממקום אחר השטר דאדם קרוב אצל עצמו ואינו אינן נאמנין: גב" אמר רמי בר חמא לא שנו נאמן על עלמו לא לזכות ולא לחובה אלא שאמרו אנוסים היינו מחמת ממון אבל בדיני נפשות ובפסולי עדות להעשות רשע ופסול על פיו ואלו פוסלים עלמן אנוסים היינו מחמת נפשות הרי אלו נאמנין באומרם חתמנו שקר בשביל אונס אמר ליה רבא יכל כמיניה •כיון שהגיד שוב ממוז ורישא טעמא משום הפה שאסר אינו חוזר ומגיד וכי תימא הני מילי על פה הוא הפה שהתיר: מחמת נפשות. אבל בשמר לא והא אמר ריש לקיש יעדים שאמר בעל השטר הזה להרגנו ואדם החתומים על השמר ינעשה כמי שנחקרה חזק הוא: כיון שהגיד שוב אינו חוור עדותן בב"ד אלא כי אתמר ארישא אתמר ומגיד. דגבי עדות חדא הגדה כתיבא הרי אלו נאמנין אמר רמי בר חמא לא שנו אם לא יגיד וגו' (ויקרא ה). והכא נמי כיון דחתימי בשטרא היינו הגדה דידהו אלא ישאמרו אנוסין היינו מחמת נפשות והיכי מהימני תו למיעקר הואיל וכתב אבל אמרו אנוסין היינו מחמת ממון אין ידן יולא ממקום אחר. בשלמא רישא נאמנין סמאי מעמא אין אדם משים עצמו כשאין כתב ידן יולא ממקום אחר רשע תנו רבנן אין נאמנים לפוסלו דברי ועלייהו סמכינן כולה חדא הגדה היא רבי מאיר וחכמים אומרים נאמנים בשלמא

נפשייהו רשעים וכיון דעלייהו סמכינן הא בתוך כדי דבור עקרוה לסהדותייהו והפה שאסר התיר: אין אדם משים עלמו רשע. אינו נאמן לפסול את עלמו מחזקתו דקרוב הוא אלל עלמו וקרוב פסול לעדות: אין נאמנין לפוסלו. ארישא דמתניתין פליג העדים שאמרו כתב ידינו הוא אבל אנוסים היינו כו': הפה שהתיר. וכיון דמחמת נפשות האמרי נאנסנו לא משוו נפשייהו רשעים. ופסולי עדות דהאמרי היינו טעמא דלאו בעדותן משוו נפשייהו רשעים אלא דאמרי קרובים או עבדים היינו ועכשיו אנו משוחררים: בשלמא פסולי עדות. או קטנים כיון דמודים הם שהשטר כדין נכתב שההלואה או המקח אמת אבל אנחנו לא היינו ראוים והויא לה כמלוה על פה או אי מכירה היא לא נקנה הקרקע בשטר זה אמר ר"מ דלא מהימני דא"כ מלוה לא שדי זוזי בכדי וכי מחתים עדים על שטרו מידק דייק שיהו כשרים: הוא שכתב ידן יולא ממקום אחר: ארן נאמגים. הכא ליכא לאקשויי דלהימנו במגו דאי בעו אמרי פרוע הוא דכיון דמקויים הוא הוי מגו במקום עדים כדפירשנו ועוד דחוזרים ומגידים הם וכיון שהגיד שוב

האמרי אבל אנוסים היינו אבל הכא שהתיר אלא לר' מאיר מ"ט בשלמא פסולי לאו אפומייהו סמכינן: הני מילי על עדות מלוה גופיה מעיקרא מידק דייק ומחתם קמנים גמי כדרשב"ל דאמר ריש לקיש פה. כגון המעיד בב"ד ולאחר כדי דבור בא לשנות בו: אבל בשטר לא. דהגדה כתיב: לא שנו. דאמרינן הוקה ההגדה כתיב: לא שנו. דאתרינן הפה שאסר כו': אלא דאמרי מחמת נפשות. נאנסנו דלא משוו

דהא באותו דבור [בכדי] שאילת שלום

תוספות רי"ד (המשך) לא והאמר ר"ל עדים החתומים בשטר נעשה כמי שנחקרה עדותז בב"ד עדותן ולא אמר כמו . שהגידו עדותן בב"ד שאם הגידו ועדיין לא נחקרה עדותן יכולין לחזור בהם ולומר שקר העדנו דתניא העדים שאמרו מעידים אנו בפלוני שהוא בז גרושה שלא נחקרה עדותן אמרו בדאים אנו נאמנים ואם

בדאים אנו אין נאמנים כללו של דבר העדים שהעידו לטמא ולטהר לקרב ולרחק עד שלא נחקרה עדותו אמרו בדאים אנו נאמנים ואם כית של יד הוכום של מהכניה לבשה ידים היינו אין ביתרוץ כל שלה ניתוח והחוד שלה ביתר של מה מהבית היינו פירוש דאמריק משנחקרה עדותן אין לא מנגנים. אלא אי אתמר ארישא אתמר הרי אלו נאמנים ארמב״ה לא שנו פירוש דאמריק. הפה שאסר הוא הפה שהתיר אלא שאמרו אנוסים היינו מחמת נפשות אבל אמרו אנוסים היינו מחמת ממון אין נאמנים שאין אדם משים עצמו רשע ואפילו ע"י מיגו פי׳ אינו נאמן לפסול עצמו מחזקתו דקרוב הוא אצל עצמו וקרוב פסול לעדות: אממונא חשיד נמי אשבועתא ואין לומר דמן התורה חשיד נמי אשבועתא ומדרבנן הוא דאמרינן דלא חשיד לפי שראו שהיו מקילין בממון יותר מבשבועה ותקנו שבועה על החשודים כל זמן שלא נודע שהוא גזלן שכשר מן התורה עדיין אבל גזלן ידוע שפסול מן התורה לא תקנו ולפי זה שבועה שלא שלחתי בו יד היא מדרבנן י [ולא הוים דחורייתה חלה שבועה שלה פשעתי בהן והא דכתיב אם לא שלח לא שנשבע שלא שלח אלא ה״ק קרא נשבע שלה פשע הימתי בומן שלה שלח בו יד דאם שלח בו יד חייב אפילו שלא פשע דנתחייב באונסים דהא גבי נסכא דרבי אבא (שבועות דף לב:) משמע דאי אמר לא חטפי היה נשבע להכחים את העד אע"ג דחשיד אממונא והתם הויא שבועה דאוריית' דבשבועה דרבנן לא אמרינן מחוך שאינו יכול לישבע משלם כדמשמע בפ"ק דב"מ (שם) גבי ההוא רעיא ונראה דאתא לפרש דלה תקשי כיון דהין הדם מעיז יהא נאמן במה שכפר מקלת וכיון דמחייבינן שבועה אם כן מחשבו עזות פנים א"כ יהא נאמן במגו דאי בעי כפר הכל וקאמר דאין זה עזות מה שכופר קלת וא"ת כיון דלא חשיד אשבועתא למה גזלן פסול לשבועה ותירן הר' יהודה חסיד דדוקה כשהוה חשוד על אותו ממון שבא לישבע אמרינו דלא חשיד אשבועתא דעל ידי השבועה יפרוש אבל אותו ממון שכבר גזל לא יפרוש ע"י השבועה וגבי ההוא רעיא דחשיב ליה גזלן משום דאכל

תרי מינייהו אע"פ שלריך לפרוע הני תרי דאכל מ"מ לא יפרוש מן השאר משום שבועה דמה שמשלם בע"כ אין זה השבה מעליא וי"מ דגולן כשר לשבועה מן התורה דלא חשיד אשבועתא אלא דמדרבנן פסלוהו כשהוא גזלן ואם תאמר ומאי שנא דלעדות פסול כדכתיב אל תשת ידך עם רשע וגו' ולשבועה כשר וי"ל דבשבועת שקר יש בה עונש גדול דכתיב בה לא ינקה וכדאמר בשבועת הדיינין (שבועות דף לט.) שכל העולם כולו נודעוע כשאמר הקב"ה (לא משבעו ו) לא משא ועוד דבעדות שקר ליכא אלא לא מענה ובשבועת שקר איכא לא תגזול ולא תשבעוי לשקר: הרי אלו נאמנים. וא"ת ולמה נאמנים והא מגו במקום עדים הוא דאנן סהדי שלא היו אנוסים ולא פסולי עדות דהא לקמן אמרינן תרי ותרי נינהו וי"ל כיון דהלריכו חכמים קיום הכא לא חשיב כלל קיום מה שאומרים כתב ידינו הוא זה כיון דאינהו גופייהו אמרי תוך כדי דבור קטנים או אנוסים היינו אבל לקמן חשבינן להו כשני עדים כיון דכבר מקויים

רשעים כיון שחתמו אם לא יעשו פירוש לדבריהם הלכך לא שייך הכא פלגינן דיבורא אבל ההיא דהרגתיו עיקר עדות הוא לומר שנהרג להשיא את אשתו וכן פלוני רבעו או בא על אשתו עיקר עדות להרוג פלוני הלכך פלגינן דיבורא ולגבי להשים עלמו רשע או לגבי אשתו לא יהא נאמן: יתו משתו זכן פרוני רצעו מו כנו על ממנו עיקר עדות יהירה פרוני הזכן פרוניק זיפור מזכני יהשים ענתו רשע מו נגבי משתו יהי מחלה. ושם: בארות בדיק, ולרבגן אפי? מלוה על פה לא הויא דבעינן שיהא תחלתו וסופו בכשרות בדאמר"? ביש נוחלין (ב"ב דף קפח. ושם): קבובים גמי בדרשב"?. ה"מ למימר וקטנים נמי משום דמלוה גופיה מידק דייק אלא דניחא ליה למינקט בכל חד טעמא אחרינא א"נ טעמא דריש לקיש גופיה נמי משום דמלוה מידק דייק והא דלא מיימי דרשב"ל אפסולי עדות משום דר"ל לא הזכיר אלא קטנים בדבריו: אחר אינן נאמנים אלא שאמרו אנוסים היינו מחמת ממון פי׳ שהיה אונס את ממוננו אם לא היינו חתמנו לו שקר בזה ודאי אין נאמנים שאהו האמנים ביי דינו מותחו במהון כי שהו החלים את המהבני אם אי חיים והתמור היי דיהו זה און מתחב כשהשטר מתקנים עיים אחרים שאין אדם רשאי לתחום שקר כדי להציל ממונו והמורה פיי דיהו זה און מתחב כשהשטר מתקים עיים בעדות פיהם ולפסול השטר דאדם קרוב אצל עצמו ואין נאמן על עצמו לא לזכות ולא

לחובה אבל אנוסים היינו מחמת נפשות נאמנים פי׳ שאין לך דבר שעומד בפני פיקוח נפש. א"ל רבא כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד וכ"ת ה"מ ע"פ פי׳ כגון המעיד בב"ד ולאחר כדי דיבור בא לשנות בו אבל בשטר